

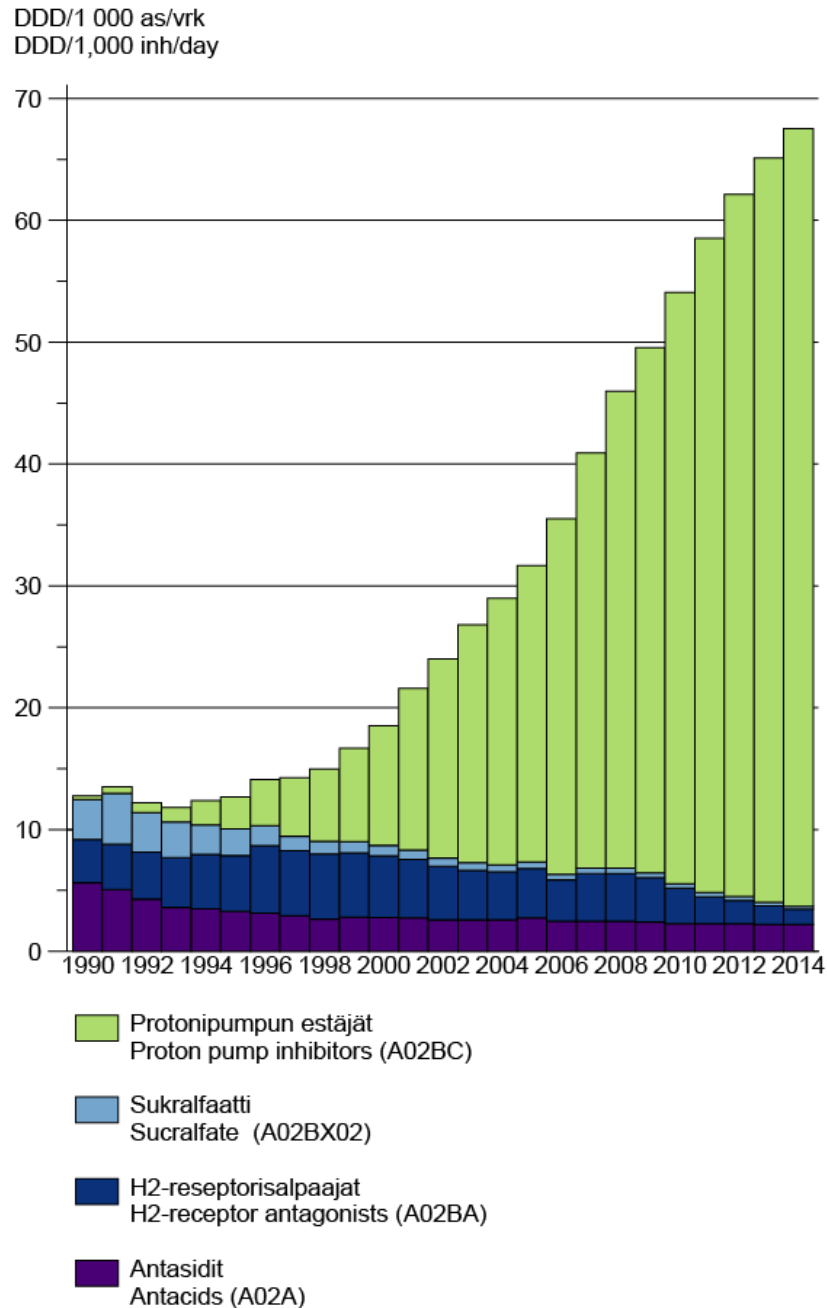
Järkevän lääkkeiden käytön hyödyt potilaalle ja yhteiskunnalle

Ulla Närhi
STM

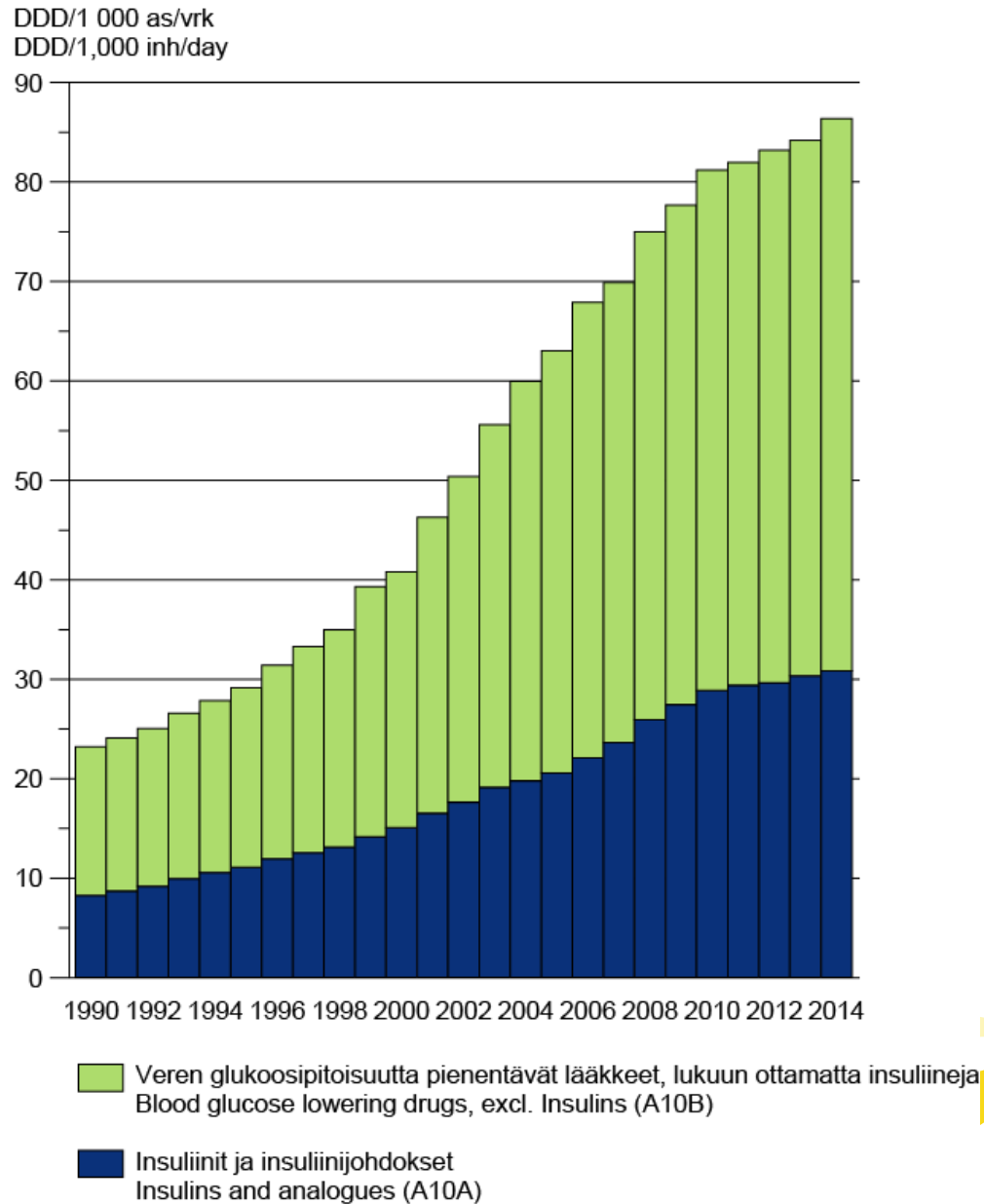
Hoitokäytännöt vaihtelevat

- lääkkeiden käyttö lisääntyy?

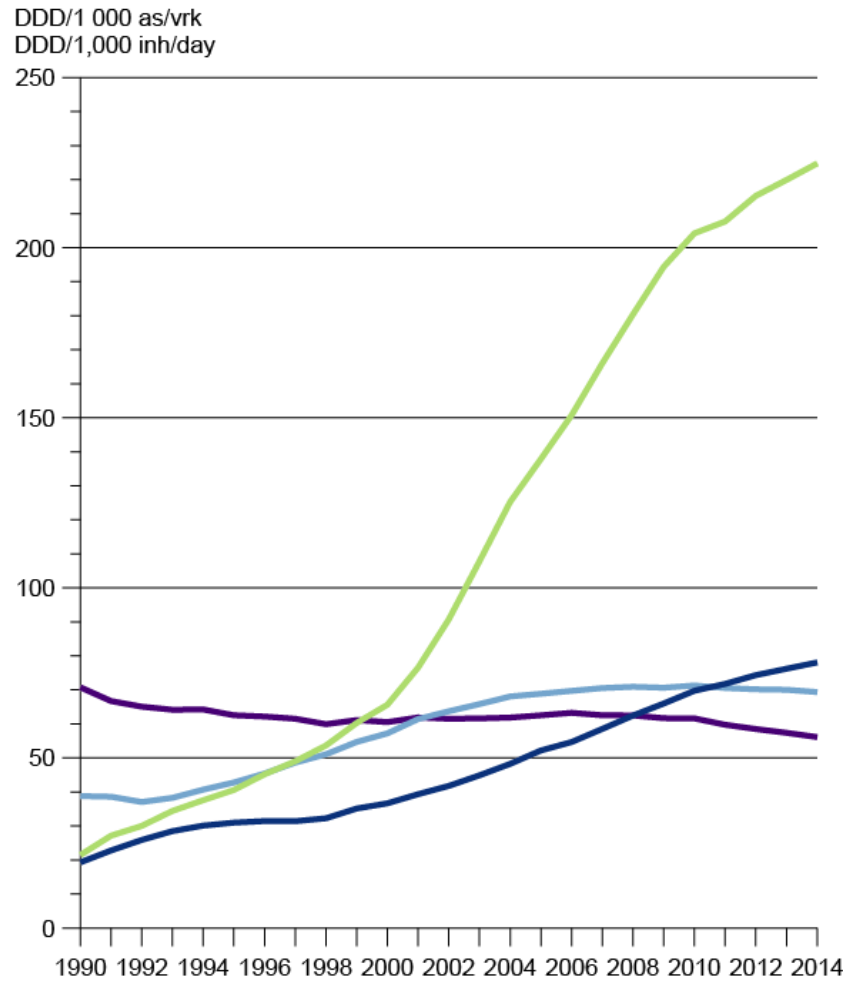
Kuva 4.1. Liikahappoisuuden hoitoon tarkoitettujen valmisteiden kulutus vuosina 1990–2014
 Figure 4.1. Consumption of drugs for acid related disorders in 1990–2014

Kuva 4.3. Diabeteslääkkeiden kulutus avohoidossa vuosina 1990–2014
Figure 4.3. Consumption of antidiabetics in outpatient care in 1990–2014

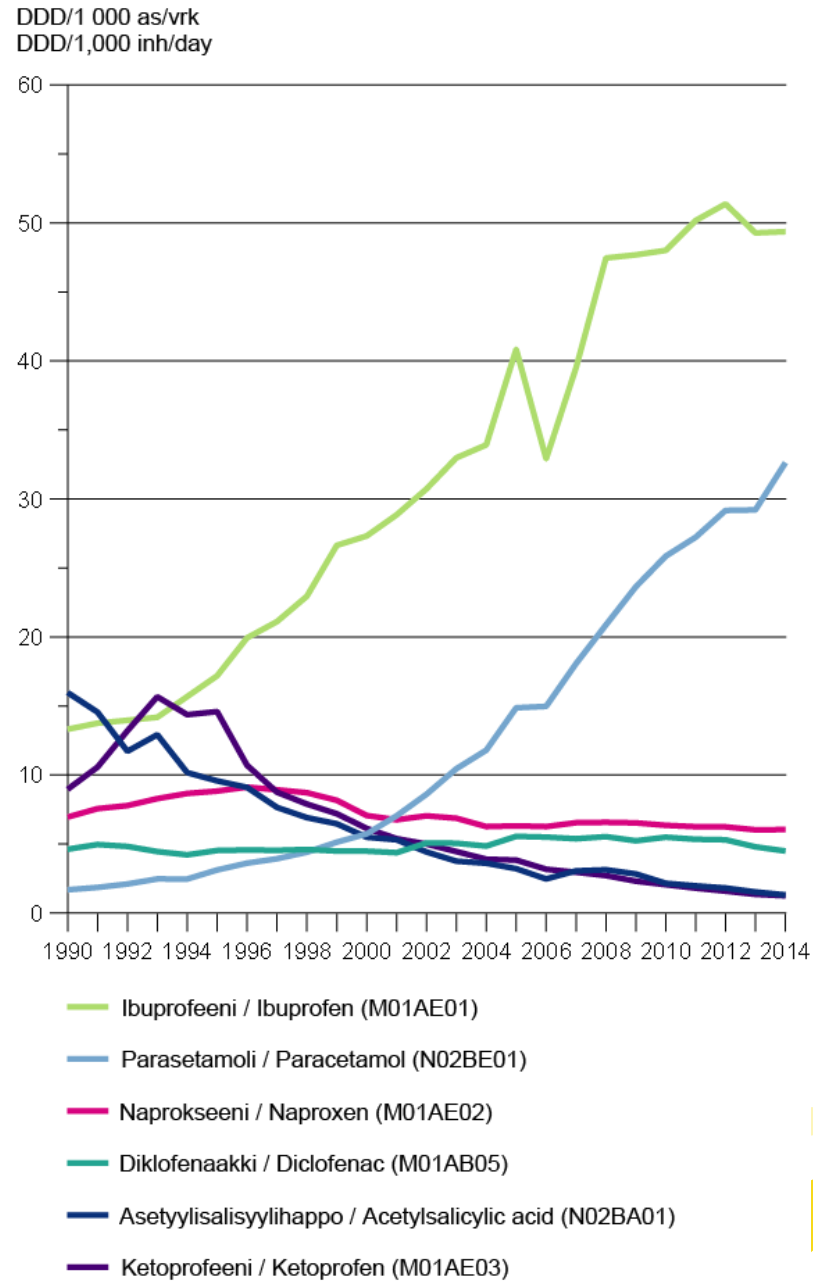

Kuva 4.5. Yleisimpien verenpainelääkkeiden kulutus vuosina 1990–2014
Figure 4.5. Consumption of most common antihypertensives in 1990–2014

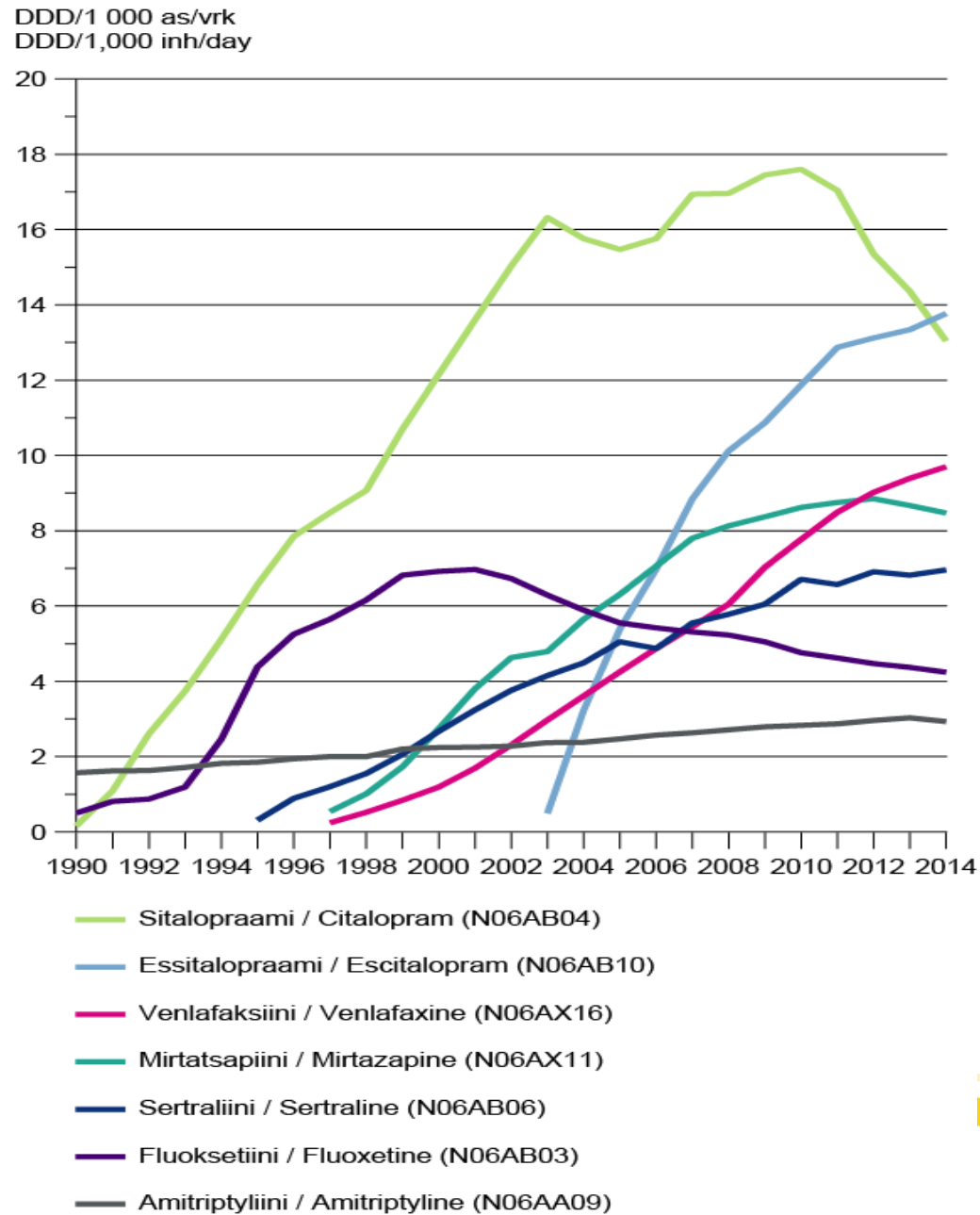

- Reniini-angiotensiinijärjestelmään vaikuttavat lääkeaineet
Agents acting on the renin-angiotensin system (C09)
- Kalsiumkanavan salpaajat
Calcium channel blockers (C08)
- Beetasalpaajat
Beta blocking agents (C07)
- Diureetit
Diuretics (C03)

Kuva 4.17. Yleisimpien kipulääkkeiden kulutus vuosina 1990–2014
Figure 4.17. Consumption of most common analgesics in 1990–2014

Kuva 4.23. Yleisimpien masennuslääkkeiden kulutus vuosina 1990–2014
 Figure 4.23. Consumption of most common antidepressants in 1990–2014

Mitä on lääkkeiden järkevä käyttö?

- Esimerkiksi sitä, että lääkehoidosta saadaan optimaaliset hoitotulokset
- Tulosten (outcomes) tai vaikutusten mittaaminen
 - ECHO-malli (Kozma CM ym. 1993, 1995)
 - Taloudelliset (economic) tulokset
 - Kliiniset (clinical) tulokset
 - Inhimilliset (humanistic outcomes) tulokset

Kliinisiä tuloksia (hyötyjä) järkevästä lääkkeidenkäytöstä

Potilaalle

- oireiden lieventyminen
- toimintakyvyn paraneminen
- mitattavissa olevia parannuksia hoitotulokseen (kuolleisuus, sairastavuus)

Yhteiskunnalle

- terveystalouden käytön väheneminen
- terveemmät kansalaiset
- työkykyisemmät kansalaiset

Taloudellisia hyötyjä järkevistä lääkkeidenkäytöstä

Potilaalle

- tarpeettomien lääkkeiden käytön väheneminen > säästö kustannuksissa
- ylipäänsä lääkekustannusten väheneminen
- sairaspäivien vähentyminen

Yhteiskunnalle

- tarpeettomien lääkkeiden käytön väheneminen > säästö kustannuksissa
- sairaspäivien vähentyminen
- eläköitymisen myöhästymisen
- resurssien järkevä käyttö

Inhimillisiä hyötyjä järkevästä lääkkeidenkäytöstä

Potilaalle

- parantuntu elämänlaatu (psykykinen ja fyysinen)
- parantunut toimintakyky
- oireettomuus

Yhteiskunnalle

- lisää tyytyväisiä kansalaisia

Miten lääkkeiden järkevää käyttöä voisi edistää? (Ryan ym. 2014) 1/2

- Yksinkertaiset keinot (interventiot) ovat yhtä tehokkaita kuin monimutkaisemmat
- Yksittäisellä keinolla ei pystytä parantamaan kaikkia lääkehoidon tuloksia
- Keinoja esimerkiksi
 - lääkevalikoiman yksinkertaistaminen
 - mutta mikä on optimaalinen lääkevalikoma?
 - farmasistin osallistuminen lääkehoidon seurantaan
 - yleensä lääkehoidon suunnitelma ja seuranta
 - potilaan “muistuttajat”
 - lääkkeiden käyttäjien kouluttaminen, neuvonta ja ohjaus (erityisesti apteekissa annettu)

Miten lääkkeiden järkevää käyttöä voisi edistää? (Ryan ym. 2014) 2/2

- Yksittäiset strategiat neuvonnan ja ohjauksen lisäämiseksi eivät välttämättä paranna hoitoon sitoutumista, mutta parantavat lääkkeiden käyttäjän tietoa lääkityksestään
 - auttavat tekemään järkeviä lääkevalintoja
- Ei kuitenkaan ole tarkkaa ja täsmällistä tietoa siitä, millaisten toimenpiteiden avulla voitaisiin parantaa lääkehoidon tuloksia
 - potilaat ja tarpeet ovat erilaisia: nuoret ja vanhat lääkkeen käyttäjät, monisairaat, fyysiset rajoitteet, psyykkiset rajoitteet, terveystiedon lukutaito
 - tarvitaan monenlaisia toimenpiteitä

Rationaalisen lääkehoidon toimeenpano-ohjelma 1/2

- Kohderyhminä ovat lääkehuollon viranomaiset, terveydenhuollon ammattilaiset, jotka määräävät, toimittavat ja antavat lääkkeitä (lääkärit, hoitajat, apteekkilaiset), lääkkeiden käyttäjä, lääkehoidon rahoittajat, lääketeollisuus, yliopistot, ammattikorkeakoulut tai muut oppilaitokset, joissa opetetaan lääketiedettä, farmasiaa tai hoitotiedettä

Rationaalisen lääkehoidon toimeenpano-ohjelma 2/2

- Keskittyy seuraaviin osa-alueisiin
 - lääkkeiden määrääminen, toimittaminen ja käyttö
 - lääkehuollon rakenteet sote-järjestelmissä
 - tiedonhallinta
 - lääkkeiden hoidollisen ja taloudellisen arvon arviointi
 - rationaaliseen lääkehoitoon liittyvä tutkimus
 - lääkeinnovaatiot
- Tarve monenlaisille toimenpiteille